

СЛОВО ПРОЩАННЯ

29 листопада 2013 р. пішов із життя Володимир Миколайович Тихомиров – професор кафедри російської філології, доктор філологічних наук, член редакційної колегії «Вісника ЗНУ. Філологічні науки».

39 років життя він присвятив Запорізькому національному університету, створивши наукову школу «Літературний процес: проблеми типології та спадкоємності» та виховавши кілька поколінь учителів і викладачів, які працюють у школах і вищих навчальних закладах України та за її межами. Серед них – кандидати філологічних наук, доценти О.Д. Войнов, О.В. Муравін, О.Ю. Пода, І.Г. Абрамова, О.О. Ніколова, О.В. Темна, Н.П. Гура, І.Ю. Тонких, доктори філологічних наук В.Л. Погребна, І.Я. Павленко, М.С. Васьків, Н.Б. Мантуло.

Народився відомий науковець 5 березня 1936 р. в с. Свобода Курської області. Вищу освіту здобув у Одеському педінституті ім. К.Д. Ушинського (1954-1959 рр.). Після закінчення аспірантури захистив кандидатську дисертацію на тему «Романтические традиции в романах И.С. Тургенева «Дым» и И.А. Гончарова «Обрыв» у Львівському держуніверситеті. Працював старшим викладачем Кіровоградського педінституту з 1972 по 1974 рр., а пізніше – доцентом кафедри російської літератури Запорізького педінституту. У 1985 році захистив докторську дисертацію на тему «Просветительские тенденции в русском критическом реализме (И.С. Тургенев, И.А. Гончаров, А.Н. Островский)». З 1985 до 1992 р. був членом спеціалізованої ради Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України із захисту докторських дисертацій, а 1993 до 2004 р. – членом спеціалізованої ради Дніпропетровського національного університету із захисту кандидатських дисертацій. З 1986 по 2008 рік очолював кафедру російської та зарубіжної літератури Запорізького державного (з 2004 – національного) університету, а з 2008р. і до кінця життєвого шляху – професор кафедри російської філології ЗНУ. Сфера його наукових інтересів – історія літератури ХІХ століття та проблеми компаративістики, що знайшло відображення в численних наукових працях, серед яких – монографії «Тургенев и просветительство», «И. Гончаров. Литературный портрет», навчальний посібник «Русско-зарубежные литературные связи» тощо. В останні місяці свого життя Володимир Миколайович підготував та подав до друку збірник наукових праць «Диалог великих писателей. Контактно-типологические связи (Тургенев, Толстой, Достоевский, Чехов, Бунин)». Викладав курси «Історія зарубіжної літератури», «Історія російської літератури», спецкурси «Проблеми компаративістики», «Російсько-зарубіжні літературні зв'язки». В.М. Тихомиров був членом редакційних колегій наукових та науково-методичних журналів «Вісник ЗНУ. Серія: Філологічні науки», «Нова філологія» (Запоріжжя), «Актуальні питання слов'янської філології», «Актуальні питання іноземної філології» (Бердянськ), «Зарубіжна література в навчальних закладах України», «Всесвітня література та культура» (Київ).

Багато зусиль Володимир Миколайович доклав до створення доброзичливої та творчої атмосфери на очолюваній ним кафедрі, тому в серцях колег він залишиться не тільки як науковець, але й як людина, яка вчила життєвій мудрості та несла високі гуманістичні цінності.

Світла пам'ять Учителеві!

Колектив кафедри російської філології ЗНУ

Памяти профессора В.Н. Тихомирова

Время остановилось.
Мы заводим часы,
И они продолжают свой ход...

Человек «остановился». Не споткнулся. Не задумался. Перестал БЫТЬ. Но ведь БЫЛ же, БЫЛ!

Было: в д. Свобода Курской области 5.03.1936 г. родился будущий доктор наук, профессор В.Н. Тихомиров. Орловщина. Именно Орловский край во многом сформировал его мировоззрение и круг дальнейших научных интересов будущего ученого.

Был: аспирант Одесского пединститута им. К.Д. Ушинского, защитивший во Львовском университете в 1973 г. кандидатскую диссертацию «Романтические традиции в романах И.С. Тургенева «Дым» и И.А. Гончарова «Обрыв».

Был: молодой, задорный, отнюдь не «тихий и мирный», доцент кафедры русской литературы Запорожского пединститута. Семинары, лекции, наука – впереди целая жизнь!

Был: доктор филологических наук, защитивший в 1985 г. в Институте литературы им. Т.Г. Шевченко Академии наук докторскую диссертацию «Просветительские тенденции в русском критическом реализме (И.С. Тургенев, И.А. Гончаров, А.Н. Островский)». Основоположник научной школы «Литературный процесс: проблемы типологии и преемственности». «Духовный наставник» молодых ученых, работающих в различных вузах Украины (И. Павленко, О.Кобелева, Н. Васькив, А.Войнов, Н. Мантуло, Е. Пода, А. Муравин, В. Погребная, О. Темная, И. Абрамова, И.Тонких, А.Николова, Н.Гура и др.). «Он никогда не навязывал свои мысли, а лишь направлял нас, дарил творческую свободу», - говорят его ученики. Ни одного промаха, ни одной неудачной защиты.

Был: благородный, интеллигентный, добрый, общительный заведующий кафедрой зарубежной литературы Запорожского госуниверситета с 1986 г., с 2008 г. – профессор кафедры русской филологии ЗНУ.

Был: автор монографий и учебных пособий, с 1985 по 1992 г. член специализированного совета Института литературы им. Т.Г. Шевченко НАН Украины. С 1993 по 2004 г. – член специализированного совета Днепропетровского национального университета. Под его руководством защищено более 20 кандидатских диссертаций. Член редакционных коллегий научных и научно-методических журналов: «Вісник ЗНУ. Серія: Філологічні науки», «Нова філологія», «Актуальні питання слов'янської філології», «Всесвітня література та культура» и др.

Был: мудрый и заботливый, веселый «отец кафедры», который никогда не скрывал эмоций и открыто высказывал свою точку зрения, оставаясь оптимистом даже в самые трудные времена.

Человек, который дарил не только знания, а скорее жажду познания. Владимир Николаевич советовал студентам быть более вдумчивыми, философски относиться к жизни и ... побольше читать, т.к. книга – наилучший учитель и советчик. Простые слова, в которых истина, проверенная самой жизнью.

Был: любящий муж, заботливый отец, обожающий внука дедушка, с восторгом рассказывающий о взрослении маленького человечка, продолжателя тихомировского рода...

«Жизнь, не останавливайся – ты прекрасна!» – мог бы сказать В.Н. Тихомиров, перефразируя слова одного из своих любимых героев – гетевского Фауста... Но... 29 ноября 2013 г. сердце профессора Тихомирова остановилось. Душа обрела вечную Свободу! Человек «остановился». Не споткнулся. Не задумался. Перестал БЫТЬ.

Человек «остановился».

Мы останавливаем часы.

Время продолжает свой ход...

Имя доктора филологических наук, профессора В.Н. Тихомирова останется в памяти и сердцах его родных и близких, коллег и студентов, пока жива человеческая память. Пока время продолжает свой ход!

Муравин А.В., к. филол. н., доцент

9 лютого 2014 року пішов у вічність Віктор Антонович Чабаненко – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства, член редакційної колегії «Вісника ЗНУ. Філологічні науки».

Багато років він присвятив Запорізькому національному університету, пройшовши шлях від студента до професора. Протягом 1985-1996 рр. був деканом філологічного факультету. Усе свідоме життя В. Чабаненко вивчав народну культуру Нижньої Наддніпрянщини. Він створив наукову школу «Соціолінгвістична ситуація на Нижній Наддніпрянщині». Цією проблемою поєднано кандидатські дисертації, які виконувались під його керівництвом. Серед його наукових учнів Л.П. Бойко, Н.А. Грозовська, Л.П. Денисенко, І.І. Ільченко, Л.І. Кучеренко, Ю.В. Кравченко, І.Г. Ліпкевич, В.М. Пачева, С.І. Сірик, Н.В. Романюк, О.В. Коваль, Л.П. Копейцева, О.М. Хавкіна, О. Юрченко та ін.

Народився відомий науковець 12 вересня 1937 р. в с. Єлизаветівці (Балківська сільрада) Василівського району Запорізької області. У 1954 р. з

відзнакою закінчив Кушугумську середню школу і в 1959-му – філологічний факультет Запорізького державного педагогічного інституту. Працював учителем української та німецької мов, служив у війську. У 1966 р. захистив кандидатську дисертацію «Говірки долини річки Кінської». Працював на посаді викладача й доцента кафедри української мови Запорізького державного педагогічного інституту.

У 1984 р. захистив докторську дисертацію «Мовленнєва експресія й актуальні питання української лінгвостилістики». У 1987 р. отримав звання професора. В.А. Чабаненко очолював спеціалізовану раду із захисту кандидатських дисертацій з української філології, з українського та германського мовознавства, з української мови в різні роки в Запорізькому державному (з 2004 р. національному) університеті, був членом спеціалізованої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій з українського та російського мовознавства при Дніпропетровському національному університеті.

Професор В.А. Чабаненко добре знайомий своїми науковими розвідками в галузі лінгвостилістики, соціолінгвістики, української діалектології, історії української мови, міжмовних контактів, літературознавства, етнології, краєзнавства, фольклористики. Він відомий як літературний критик, публіцист, перекладач, поет, автор понад трьохсот праць з мовознавства, зокрема монографії «Основи мовної експресії», навчального посібника «Стилїстика експресивних засобів української мови», «Словника експресивних засобів української мови», «Фразеологічного словника говірок Нижньої Наддніпрянщини», праць «Славїстичні студії», «Великий Луг Запорозький: історико-топонімічний словник», «Прізвиська Нижньої Наддніпрянщини» в двох томах тощо. Із 1999 р. В. Чабаненко – член Національної спілки письменників України, автор книг поезій і поетичних перекладів «Собор душі моєї», «В гостях у юності твоєї», «У вічному двобої», «Оратанія», «Суголосся»; був упорядником антології «Січовий Парнас. Поетичні твори вихованців ЗДУ», відповідальним редактором «Вісника Запорізького осередку вивчення української діаспори» (з 2003 р.). Особливою популярністю користуються збірки народних легенд, переказів, прислів'їв, приказок «Савур-могила», «Сестра орлів», «Мудре слово», «Гартоване слово».

У творчому доробку професора В. Чабаненка багато рецензій на художні твори письменників. Свою активну життєву позицію найвідкритіше й найповніше відомий вчений виражав у публіцистиці. Особливо його хвилювали пекучі проблеми сучасного українознавства, проблеми усвідомлення сучасниками чийх батьків які ми діти.

Мова – це серце нації, а нація – це особистість. В особі В.А. Чабаненка ця особистість була непересічна. Він був головою Запорізької обласної організації «Просвіта» ім. Т.Г. Шевченка (1989-1991), головою Запорізького обласного відділення Конгресу української інтелігенції і заступником голови комісії з питань національного відродження при обласній державній адміністрації, був «служителем у соборі Рідного Слова», вартовим на його сторожі.

В.А. Чабаненко був лауреатом премій імені П. Чубинського, Я. Новицького, Д. Яворницького, мав звання «Заслужений діяч науки та техніки України», був нагороджений Грамотою Верховної Ради України, орденом «За заслуги» III ступеня.

В.А. Чабаненко був чудовим лектором, вдумливим наставником, мудрим керівником, мав активну життєву позицію, сповідував філософію стійкості, виваженості й оптимізму. Він був людиною високого таланту, громадської мужності, завжди пам'ятав про рідні витоки, вірив у свій народ, у здійснення його запевнених мрій і сподівань.

По смерті людини душа повертається туди, звідки прийшла, – на небо, стаючи там зіркою. Сяйво цих зірок не однакове: хто як жив, той так і сяє. В.А. Чабаненко прожив праведне життя, тож від його зірки йтиме яскраве світло і зігріватиме всіх, хто його пам'ятатиме...

Хом'як Т.В., декан філологічного факультету

ВІКТОР АНТОНОВИЧ ЧАБАНЕНКО

(12.09.1937 – 09.02.2014)

Мовознавча наука України зазнала важкої втрати: 9 лютого 2014 року пішов у засвіти лицарський син України, відомий організатор мовознавчої науки, оспівувач і невтомний дослідник Нижньої Наддніпряни, Великого Лугу, професор, доктор філологічних наук, академік вищої школи, Заслужений діяч науки і техніки, член Національної Спілки письменників України, Почесний Голова Запорізького обласного об'єднання «Просвіта» імені Тараса Шевченка **Чабаненко Віктор Антонович**.

Народився Віктор Чабаненко 12 вересня 1937 року в селі Єлизаветівці Василівського району Дніпропетровської, тепер Запорізької, області у селянській родині, батьки якої, незважаючи на всі жорсткі випробування більшовицьким режимом, виховували у дітей почуття синівської любові до козацького краю, до України, її історії, культури, української народної пісні, що разом з генетичним кодом і міцним родинним корінням стали ланцюгом становлення високих патріотичних і моральних якостей лицарського сина України. Про цей зв'язок він пізніше скаже в поезії:

*О невідомі, далекі мої пращури!
Я прийшов у цей світ
Із вашої плоті,
Із вашої крові,
Із ваших мрій,
І вашого горя,
Щоб стати вашим голосом
У степу безгомінному,
Де досі плаче передранішне небо
Пекучими сльозами-метеорами, –
Вашими душами, –
В росяні трави,
Столочені чужими табунами.*

А ще Шевченкова поезія, про що він бентежно напише у спогаді **«Мої перші кроки до Шевченка»**: *«Захоплення Шевченком у мене зростало в міру того, як моїм очам і моєму дитячому розумові відкривалася навколишня дійсність. Усе в цій дійсності я оцінював через призму Шевченкових ідеалів, із огляду світобачення поета. Читаю, було, «А там степ та могили», «Защебече соловейко в лузі на калині», «Меж ярами над ставами Верби зеленіють», «Тополі по волі Стоять собі, мов сторожа, Розмовляють з полем», «За байраком байрак», «Ой діброво – темний гаю!» – і мов бачу наш степ аж до Гайманової могили, їду Великим Лугом і чую, як на калині витьохкує соловейко, стою під вербою над Більбатівським ставком, біжу в поле до мами, а над дорогою шумлять тополі, спускаюся в глибокий байрак за старим панським садом, спостерігаю, як десь за дібровою сідає на спочинок сонце... Одним словом, Шевченкові образи суголосили з тим, що складало прикмети моєї батьківщини. Пізніше я довідався, що це образи-прикмети не просто батьківщини, а Батьківщини-України». Усе це стало стрижнем у становленні моральних і вольових якостей молодого хлопця.*

Закінчив Кушугумську середню школу із золотою медаллю, вступив до філологічного факультету Запорізького педагогічного інституту, який закінчив з відзнакою у 1959 році. В інституті вплив на формування Чабаненка-мовознавця мав відомий лінгвіст професор С.П.Самійленко. Ще студентом виступає з доповіддю на Науковій сесії, присвяченій 100-річчю з часу першого видання «Народних оповідань» Марка Вовчка і публікує тези доповіді **«Про зменшено-пестливі форми прикметників у «Народних оповіданнях» Марка Вовчка»**.

Служить у радянському війську. Вступає, закінчивши службу у війську, до аспірантури при кафедрі української мови Запорізького педінституту, де навчається під керівництвом відомого мовознавця професора С.П. Самійленка. Успішно захищає кандидатську **«Говори долини річки Кінської»** (1966), а потім і докторську дисертацію **«Мовленнєва експресія й актуальні питання української лінгвостилістики»** (1984).

Життя вимагало скласти екзамен не лише на мудрість, але й на мужність, «на сил безмірність», коли став на захист від огульної критики роману О. Гончара «Собор». Поневір'яння кандидата наук у ранзі безробітного (з 1968 по 1969 рік) посилили в ньому ті цінності, якими ніколи не поступався: честь, справедливість і свобода, любов до малої й великої Батьківщини, осмислення себе частиною свого знедоленого народу.

Мовознавець Віктор Чабаненко зі студентських років залюблений в народну говірку, уважно прислуховується до вродженої народної мудрості її носіїв, старанно записує діалектні слова, фрази, народні прислів'я, приказки, пісні, перекази та легенди. Видає збірник легенд та переказів Нижньої Наддніпрянщини «Савур-могила» (1990), який пізніше майже вдвічі доповнив новими переказами і легендами як упорядник, редактор, автор Переднього слова і приміток збірника «Січова скарбниця. Легенди та перекази Нижньої Наддніпрянщини» (1999), а далі – серію «Пам'ятки мовної культури Нижньої Наддніпрянщини», до якої увійшли книги: «Сестра орлів. Легенди і перекази», «Мудре слово. Прислів'я та приказки в говірках Нижньої Наддніпрянщини», «Гартоване слово. Постійні порівняння в говірках Нижньої Наддніпрянщини», «Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпрянщини», «Прізвиська Нижньої Наддніпрянщини» і «Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини» у чотирьох томах.

Розробляє проблемні питання української лінгвостилістики у працях «Мовні контакти і мовна експресія», «Норми словотворення і мовна експресія», «Засоби експресивного волевиявлення в українській мові», «Стилістичне увиразнення фразеологізмів», «Стилістичні можливості словотвірних варіантів», а згодом публікує монографії «Основи мовної експресії» (1984), «Стилістика експресивних засобів української мови». Частина 1 (1993); Частина 2 (1995); Частина 3 (1996), «Стилістика експресивних засобів української мови» (2002).

Віктор Чабаненко – перекладач, автор багатьох наукових розвідок у галузі літературознавства, літературної критики, публіцистики. Перекладає українською мовою з білоруської, російської, польської, болгарської, сербської, словенської і німецької мов, а згодом видає збірку перекладів під назвою «Суголосся». Тісно співпрацює із редакцією Білоруської енциклопедії, до якої подає більше ста статей, та з газетою «Література і мистецтво», вивчає українсько-білоруські літературні і культурні взаємини. Серед не одного десятка статей, що торкаються цієї широкої теми, назвемо тільки такі: «Українська література і Янка Купала», «Співець братерства», «Над сівим Дняпром, над гаманливим Чарамошам», «Олесь Гончар і Білорусь», «З любов'ю да братняга народа», «Зачарований білоруським мелосом» та ін.. До збірника наукових праць «Славістичні студії. Зв'язки, постаті, оцінки» (2003) ввійшли статті, в яких розглядаються питання міжслов'янських літературних, мовних, фольклорних і культурно-історичних взаємин, зокрема, про Івана Франка, Шандора Петефі, Йозефа Добровського, Христо Ботева, Агатангела Кримського, Максима Богдановича, Янку Купала, Федора Корша, Олесь Гончара, а також рецензії, відгуки й анотації. Видає збірник «Літературознавчі й літературно-критичні спроби» (2009), до якого ввійшли нариси, енциклопедичні статті, передмови, інтерв'ю, рецензії та вигуки.

Вивчає мовотворчість Т.Шевченка, І.Франка, Лесі Українки, І. Вишенського, В.Стефаніка, В.Поліщука, Олесь Гончара, Яра Славутича. Власне, не лише досліджує мовотворчість, але й публікує літературознавчі нариси, енциклопедичні статті, передмови, інтерв'ю, рецензії та відгуки, присвячені творчості українських і зарубіжних письменників. Він разом із Яром Славутичем є засновником і керівником навчально-наукової лабораторії українознавчих студій Запорізького осередку вивчення української діаспори, видає наукові збірники «Моя франкіана» (2005), «Моя шевченкіана» (2006), «Моя гончаріана» (2007), «Мій Богданович» (2007), збірка спогадів про події минулих років і про видатних людей, яких пощастило Віктору Чабаненку зустріти на своєму життєвому шляху «Незабутне й незабутні» (2009), «Моя славутичіяна» (2011). З 2003 року до 2014 року – відповідальний редактор «Вісника Запорізького осередку вивчення української діаспори», в десяти випусках якого публікації з актуальних проблем наукового, суспільно-політичного і культурного життя українців за кордоном.

Упродовж багаторічних пошуків, досліджень спогадів батька з'являється оригінальна наукова розвідка Віктора Чабаненка «Великий Луг Запорозький. Історико-топонімічний словник». –

Запоріжжя, 1999. –331 с. + 2 карти), яку присвятив *«невмирущої пам'яті вірному синові України, шляхетному лицареві й великому страднику Петрові Кальнишу зі всім своїм славним Військом Запорізьким Низовим»*. Це перша книжка в Україні про *«одне з див української природи та історії – Великий Луг Запорозький, який перестав існувати після побудови Каховської гідроелектростанції і виникнення Каховського моря»*.

«Великий Луг Запорозький» – це словник енциклопедичного типу, в якому подано історичні, географічні, археологічні, лінгвістичні, фольклорні та інші відомості про 2075 топооб'єктів, *«абсолютна більшість яких назавжди зникли з карти Нижньої Наддніпрянини»*. Автор словника провів надзвичайно ретельну перевірку і зіставлення фактів, бо *«протягом віків фізична географія Великого Лугу та його околиць неодноразово мінлася. Все це утруднювало наукове опрацювання реєстрових одиниць»*. Десятки разів автор зіставляв добуті факти, щоб встановити локалізацію того чи іншого топооб'єкта і подати істинну історію реєстрової одиниці. Словник передає сутність його автора як науковця, людини, патріота: глибокі роздуми над минулим і сучасним станом нашої віковичної природи, матеріальної, культурної, духовної й історичної пам'яті нашого народу. Розкриває ганебну роль *«приходьків»*, безбатченків у їх руйнації.

Мужнім лицарям – дніпровським лоцманам присвятив Віктор Чабаненко історико-топонімічний словник енциклопедичного типу **«Порожистий Дніпро»** (2008). *«Навесні 1932-го року в зв'язку із завершенням будівництва Дніпрогесу, – пише автор, – утворилося штучне озеро (водоймище) площею близько 33 тисяч гектарів і глибиною від 20 (у верхів'ї) до 60 (біля греблі) метрів. Це озеро затопило русло Дніпра і його долину на протязі від Запоріжжя (урочища Кічкаса) до передмість Дніпропетровська. Під водою опинилися сотні топооб'єктів, а серед них – і всесвітньовідомі Дніпрові (Дніпровські) пороги»*. Автор у книжці-словнику подає відомості не тільки про пороги, але й про населені пункти, забори, скелі, острови, урочища, які затоплені чи ще зберігаються на порожистій ділянці Дніпра. Зафіксовані назви незаперечно свідчать про їх українське етимологічне коріння. У статтях Словника подається максимум відомостей із історії запорозького козацтва, бо саме воно було *«одним із найнадійніших природних захисників славетної Січі»*.

Віктор Чабаненко був свідком знищення Великого Лугу, нижньодніпровських плавнів, тяжко переживав, що велика українська історична територія *«розлилася на півсвіту мутнохвилям»* у 1954-1957 роках. Ця подія лягла в основу його оригінальної книги **«Українська Атлантида»** (2006). Пішла на дно Каховського моря унікальна екологічна система, матеріальні й духовні цінності, пов'язані з січовим великолузьким товариством XVI–XVIII століття, – лицарським орденом запорожців, – що мав великий авторитет у всьому цивілізованому світі. Книга містить етимологічні, ономастичні, географічні фольклорно-етнографічні, мемуарні відомості про останню історичну сторінку з життя Великого Лугу, який, до його затоплення, годував сільськогосподарською продукцією три області України. Книга – реквієм Великому Лугу. Але автор дошукується істини в трагедії Великого Лугу крізь призму лінгвістичного, історичного, фольклорного та іншого матеріалу: духовні й моральні цінності, як і національні дороговкази були знищені *«байстрюками Єкатери́ни»*, імперською, а потім тоталітарно-більшовицькою експансією.

Поезія і публіцистика Віктора Чабаненка сповнена духом глибокого синівського патріотизму до рідного краю, прадавніх українських степів, до Оратанії-України, України-Руси, історію якої безсоромно привласнили сусіди. У передмові до поетичної збірки **«Собор душі моєї»** автор пише: *«Мабуть, не одному з читачів спаде на думку: «І чому це аж на старість заманулося чоловікові видавати першу книжечку власних віршів і віршованих перекладів?» та «переважна більшість заведених до цієї збірки творів писалася в роки страшного лихоліття й людознищення, тому вона перейнята гнівом, печаллю, а подекуди навіть розпукою. Але гнів той – праведний, печаль – просвітлена, розпука – з надією. Сподіваюся, мої скромні потуги в тисячний, у мільйонний раз засвідчать, що дух Свободи незнищений, а головне – непідвладний ні колишнім, ні теперішнім, ні грядущим тиранам...»*. І в наступних збірках – **«В гостях у юності твоєї»** (1999), **«Оратанія»** (2001), **«Січ духовна»** (2007), – головна тема творів – доля прадавньої і сучасної Вітчизни, нижньодніпровських плавнів, прадавнього українського степу.

Віктору Чабаненкові були притаманні чесноти: Совість, Честь, Порядність, Патріотизм, Скромність, Доброзичливість, Працелюбність. Він був активним громадським діячем: з 1989 по 1991 Голова Запорізького обласного об'єднання Всеукраїнського Товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Голова Запорізького обласного відділення Конгресу української інтелігенції, невтомним захисником української мови у зросійщеному Запорізькому краї. Невтомний працелюб, Віктор Чабаненко підготував двадцять кандидатів філологічних наук, опублікував близько 1200 праць, серед яких майже сорок наукових, науково-популярних і поетичних книг. Він був удостоєний премій Українського Товариства охорони пам'яток історії та культури імені П.Чубинського, Запорізького обласного Фонду культури імені Я.Новицького, Національної Спілки письменників України та Дніпропетровського державного історичного музею імені Д.Яворницького, Нагороджений Грамотою Верховної Ради України та орденом «За заслуги» третього ступеня.

Небіжчик залишив у глибокому смутку дружину, Олену Платонівну, сина Тараса, доньку Мирославу, близьких родичів. Висловлюємо їм щире співчуття. У глибокому смутку друзі, учні, науковці, які працювали і добре його знали як великого патріота України.

Світла пам'ять про видатного вченого, скромну доброзичливу Людину з великої літери, яка свій розумовий і творчий потенціал віддала рідному народові, назавжди збережеться в усіх, хто мав щастя з ним працювати, спілкуватися, навчатися.

Тарас Шевченко, к. філол. н., доцент